

ПРОТОКОЛ

№ 1 від 19.11. 2025 року

засідання наукового семінару кафедри
фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова

ПРИСУТНІ:

Члени наукового семінару:

науково-педагогічні працівники кафедри: Алла КРУШИНСЬКА, завідувачка кафедри, к.е.н., доцентка; Тетяна САМАРІЧЕВА, доцентка кафедри, к.е.н., доцентка; Наталія ТКАЧУК, доцентка кафедри, к.е.н., доцентка; Віктор СИНЧАК, професор кафедри, д.е.н., професор; Вадим ПУХАЛЬСЬКИЙ, доцент кафедри, к.е.н., доцент; Тетяна ФАСОЛЬКО, доцентка кафедри, к.е.н., доцентка; Ольга ГРИЦЕНКО, доцентка кафедри, к.е.н., доцентка; Інна ГУЦУЛ, доцентка кафедри, к.е.н., доцентка; Сергій ПОПЕЛЬ, доцент кафедри, к.е.н.; Юлія АЛЕСКЕРОВА, професорка кафедри, д.е.н., професорка; Євгена ЗАБУРМЕХА, в.о. доцентки кафедри, к.е.н., доцентка.

аспіранти кафедри: Валерій ХАЛАВЧУК, Віталій ЮРИЧИН, Віктор БІЛОЦЬКИЙ, Руслан РИБАК, Степан ТАРАСОВ, Дмитро ТКАЧ, Тарас БОДНАР, Дмитро САМАРІЧЕВ, Денис ФУРМАН.

Засідання наукового семінару відкрив головуючий: голова наукового семінару, професор кафедри, д.е.н., професор Віктор СИНЧАК.

Секретарем на засіданні наукового семінару призначено кандидатку економічних наук, доцентку, доцентку кафедри Наталію ТКАЧУК.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1.Цифрові інструменти в наукових дослідженнях: можливості і ризики ШІ в науковій роботі.

2.Якість дисертаційних досліджень у сучасних умовах: очікування і реальність критерії оцінювання

1.ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ В НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ: МОЖЛИВОСТІ І РИЗИКИ ШІ В НАУКОВІЙ РОБОТІ.

СЛУХАЛИ:

Євгену ЗАБУРМЕХУ, кандидатку економічних наук, доцентку, в.о. доцентки кафедри, яка ґрунтовно розкрила основні аспекти використання сучасних цифрових технологій у науковій діяльності. Зокрема, зроблено акцент на ролі штучного інтелекту як інструменту аналізу даних, автоматизації рутинних дослідницьких процесів, підготовки наукових текстів та підтримки міждисциплінарних досліджень. Приділено особливу увагу потенційним

ризикам застосування ІІІ, серед яких – питання академічної доброчесності, достовірності результатів, можливі алгоритмічні упередження, проблеми авторства та відповідальності за наукові висновки. Окреслено етичні й правові виклики, що постають перед дослідниками в умовах активної цифровізації науки. Окреслено основні перспективи подальшого розвитку та впровадження ІІІ в наукову роботу, з урахуванням необхідності формування критичного підходу до використання цифрових інструментів, удосконалення нормативної бази та розвитку цифрової компетентності науковців.

ВИСТУПИЛИ:

Тетяна ФАСОЛЬКО, доцентка кафедри, к.е.н., доцентка, яка зауважила, що використання штучного інтелекту в роботі аспірантів може призводити до спотворення формування базових дослідницьких навичок, зокрема самостійного аналізу джерел, постановки наукової проблеми та аргументованого формулювання висновків. За надмірної опори на ІІІ існує ризик зниження рівня критичного мислення й методологічної рефлексії, що негативно впливає на якість наукової підготовки майбутніх дослідників. Водночас відсутність чітких правил і методичних рекомендацій щодо використання ІІІ ускладнює формування відповідальної дослідницької культури.

Тетяна САМАРІЧЕВА, доцентка кафедри, к.е.н., доцентка, яка звернула увагу аспірантів на те, що межа між допоміжним інструментом і підміною наукової діяльності проходить там, де ІІІ перестає підтримувати дослідницьке мислення і починає його замінювати. Використання ІІІ є виправданим, коли він допомагає в обробці даних, пошуку джерел або мовному редагуванні, але рішення щодо постановки проблеми, вибору методології, інтерпретації результатів і формулювання наукових висновків ухвалює сам дослідник. Підміна наукової діяльності виникає тоді, коли інтелектуальна відповідальність за зміст дослідження фактично перекладається на алгоритм, що суперечить принципам наукової автономії та академічної доброчесності.

В обговоренні питання взяли участь:

Алла КРУШИНСЬКА, завідувачка кафедри, к.е.н., Тетяна Самаричева, доцентка кафедри, к.е.н., доцентка; Віктор СИНЧАК, професор кафедри, д.е.н., професор; Тетяна ФАСОЛЬКО, доцентка кафедри, к.е.н., доцентка; Ольга ГРИЦЕНКО, доцентка кафедри, к.е.н., доцентка; Сергій ПОПЕЛЬ, к.е.н., доцент; Інна ГУЦУЛ, доцентка кафедри, к.е.н., доцентка, Роман КРАВЧУК, Степан ТАРАСОВ, Дмитро ТКАЧ, Валерій ХАЛАВЧУК, Дмитро САМАРІЧЕВ, Денис ФУРМАН.

3. УХВАЛИЛИ:

1. Інформацію взяти до відома.
2. Рекомендувати аспірантам доцільність використання інструментів штучного інтелекту як допоміжного засобу, поєднуючи їх із самостійним аналізом, критичним мисленням і чітким усвідомленням власної наукової

відповідальності; важливість дотримання принципів академічної доброчесності, фіксування межі застосування ІІІ у своїх дослідженнях і постійному розвитку власних методологічних та дослідницьких навичків.

2.ЯКІСТЬ ДИСЕРТАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У СУЧАСНИХ УМОВАХ: ОЧІКУВАННЯ І РЕАЛЬНІСТЬ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

СЛУХАЛИ:

Юлію АЛЕСКЕРОВУ, професорку кафедри, д.е.н., професорку, в доповіді проаналізовано актуальні підходи до забезпечення якості дисертаційних робіт в умовах трансформації наукового середовища. Розкрито ключові очікування академічної спільноти щодо рівня наукової новизни, теоретичної обґрунтованості, методологічної коректності та практичної значущості дисертаційних досліджень. Зроблено акцент на чинних та неформальних критеріях оцінювання дисертацій, зокрема відповідності теми сучасним науковим і суспільним запитам, логічній структурованості дослідження, якості аналізу джерельної бази, дотриманні принципів академічної доброчесності та коректному використанні цифрових інструментів. Приділено увагу розбіжностям між нормативно задекларованими вимогами та реальною практикою оцінювання, окреслено типові проблеми сучасних дисертацій і фактори, що впливають на зниження або підвищення їхньої якості. Окреслено основні перспективи вдосконалення системи оцінювання дисертаційних досліджень, з урахуванням сучасних викликів, цифровізації науки та необхідності підвищення відповідальності всіх учасників атестаційного процесу.

ВИСТУПИЛИ:

Віктор СИНЧАК, професор кафедри, д.е.н., професор, який зазначив проблему ролі наукового керівника у формуванні якості дисертації. Надмірне втручання може призводити до розмивання авторства та відповідальності здобувача. Межа між науковим консультуванням і фактичним співавторством порушується тоді, коли керівник не лише спрямовує й консультує, а безпосередньо формулює наукові положення, інтерпретує результати або створює значну частину тексту. Це створює ризики для академічної доброчесності та спотворює реальну оцінку наукової самостійності дисертанта.

Алла КРУШИНСЬКА, завідувачка кафедри, к.е.н., доцентка, яка акцентувала увагу на тому, що умови війни, фінансова нестабільність і необхідність поєднувати навчання з роботою суттєво впливають на якість дисертаційних досліджень, обмежуючи часові, інтелектуальні та емоційні ресурси здобувачів. У таких умовах зростає ризик формального підходу до дослідження й нерівності стартових можливостей між здобувачами, що потребує врахування під час оцінювання якості наукових результатів..

В обговоренні питання взяли участь:

Наталія ТКАЧУК, доцентка кафедри, к.е.н., доцентка; Віктор СИНЧАК, професор кафедри, д.е.н., професор; Тетяна Самаричева, доцентка кафедри, к.е.н., доцентка; Тетяна ФАСОЛЬКО, доцентка кафедри, к.е.н., доцентка; Ольга ГРИЦЕНКО, доцентка кафедри, к.е.н., доцентка; Роман КРАВЧУК, Денис ФУРМАН, Степан ТАРАСОВ, Дмитро ТКАЧ, Віктор БІЛОЦЬКИЙ, Дарія ГРИЦЕНКО, Руслан РИБАК.

3. УХВАЛИЛИ:

1. Інформацію взяти до відома.

2. Рекомендувати аспірантам поєднувати дотримання формальних вимог і розвиток власних дослідницьких навичок, приділяючи увагу глибині аналізу, самостійності в наукових рішеннях та практичній значущості роботи. Важливо також враховувати реальні умови навчання та ресурси, критично оцінювати власні результати і зберігати академічну доброчесність у всіх етапах підготовки дисертації..

Голова наукового семінару,
гарант ОНП «ОНП “Доктор філософії
з фінансів банківської справи,
страхування та фондового ринку»
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри
Віктор СИНЧАК

Секретар наукового семінару,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри
Наталія ТКАЧУК

